

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.6.26>**Ірина Кравцова,***аспірантка кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

ЕКОНОМІЧНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Економічна конкуренція є однією з основ для побудови ринкової економіки з рівними та прозорими умовами для діяльності всіх суб'єктів господарювання та не порушення прав інших учасників ринку. З метою становлення дієвої ринкової економіки економічна конкуренція не може бути досліджена лише в площині господарського чи цивільного права, а має піддаватися, як багатогранне поняття, аналізу різних галузевих юридичних наук, у тому числі й адміністративного права. Саме завдяки всебічному дослідженню економічної конкуренції, можлива розбудова та укріплення ринкової економіки та становлення розвиненої економічної сфери суспільного життя.

Аналіз економічної конкуренції як об'єкта адміністративно-правового регулювання дає можливість з'ясувати, яким чином держава впливає на формування ринку, визначити цілі та методи такого впливу та зрозуміти доцільність такого впливу, виходячи з отриманих результатів. Важливо, що держава здійснює регулювання економічної конкуренції в особі її компетентних органів, які забезпечують створення конкурентного середовища. До таких компетентних органів належать органи виконавчої влади, що мають окремі повноваження у сфері реалізації конкурентної політики.

Стаття присвячена аналізу економічної конкуренції в контексті саме адміністративного права. Досліджується загальний вплив держави, а також окремих органів виконавчої влади на ринок та конкурентні відносини. Зокрема, в статті розглядається діяльність Антимонопольного комітету України, який є державним органом зі спеціальним статусом, на якого покладена функція забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері державних закупівель, його взаємозв'язок з державними органами влади та вплив Антимонопольного комітету України на нормотворчість уповноважених органів. Окремо проаналізовано взаємозв'язок Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України. Досліджено способи впливу держави на економічну конкуренцію, визначено чотири рівні такого впливу, запропоновано шляхи вдосконалення методичних підходів до визначення впливу органів публічної влади на економічну конкуренцію.

Ключові слова: конкуренція, економічна конкуренція, предмет адміністративного права, державне регулювання ринку, органи виконавчої влади, Кабінет Міністрів України, Антимонопольний комітет України.

Постановка проблеми. Економічна конкуренція активно вивчається науковцями в аспекті економічних та правових наук. З правової сторони економічна конкуренція розглядається у розрізі господарських правовідносин, а отже, науковці відносять її до предмета господарського права. Водночас поняття «економічна конкуренція» є багатогранним, і його розгляд лише у площині однієї галузі права є помилковим. Економічну конкуренцію слід також проаналізувати в контексті адміністративного права, адже дослідження саме у розрізі цієї галузі майже не проводяться, як наслідок, існує певна прогалина, що впливає на визначення сутності економічної конкуренції як такої. Для того, щоб заповнити цю прогалину, необхідно, по-перше, проаналізувати суть, значення та цінність економічної конкуренції саме у розрізі суспільних відносин та її вплив на побудову та розвиток ринкової еко-

номіки в державі. По-друге, визначити способи впливу та контролю держави за економічною конкуренцією.

Стан дослідження. Економічна конкуренція є важливим елементом побудови ринкової економіки. Так, завдяки розвитку економічної конкуренції, Україна перетворилася з держави з планово-адміністративною системою господарювання на державу з ринковою економікою. Оскільки Україна все ще перебуває на стадії розбудови високоефективної економіки, поняття економічної конкуренції, її суті, мети та значення потребує систематичного дослідження. Науковці, такі як О. О. Бакалінська, О. В. Безух, Ю. В. Журик, О. С. Каштанов, Н. М. Корчак, С. А. Кузьміна, С. Б. Мельник, О. О. Плетньова, О. В. Пономарьов, Р. А. Попов, К. Ю. Стороженко, О. М. Тот'єв, І. І. Туйськ, П. Г. Харченко, О. Л. Чернелєвська, Т. І. Швидка, С. В. Шкляр, І. А. Шуміло

та інші, у своїх працях активно досліджують питання, пов'язані з конкурентною державною політикою, антимонопольним регулюванням конкурентного середовища. Дослідження охоплюють такі питання, як зловживання монопольним становищем, недобросовісна конкуренція, формування та правовий статус антимонопольних органів влади, відповідальність за порушення норм антимонопольного законодавства тощо. Наразі поняття економічної конкуренції як об'єкта адміністративно-правового регулювання є не досить дослідженим, а отже, дане дослідження є актуальним та значимим.

Мета статі. Економічна конкуренція та конкурентні відносини широко вивчаються у цивілістиці та науці господарського права. Водночас економічна конкуренція має безпосередній вплив не тільки на приватно-правові відносини суб'єктів господарювання, але й на публічно-правові відносини, тобто охоплюють суб'єктів господарювання, споживачів та державу загалом. Зачіпання інтересів останньої відбувається через захист споживачів, їхніх прав й інтересів та створення, розвиток і захист економічної цілісності і стабільності, інвестиційної привабливості країни. Конкуренцію можна охарактеризувати як суспільне благо, що забезпечує зростання соціально-економічного добробуту суспільства. Саме тому вивчення економічної конкуренції через призму адміністративного права є досить актуальним для науки. Метою даної статі є аналіз економічної конкуренції як об'єкта адміністративно-правового регулювання задля доведення необхідності її регулювання державою.

Виклад основного матеріалу. У науці та на практиці чітко розмежовують поняття «антимонопольне законодавство» та «конкурентне законодавство». Як зазначає О. О. Бакалінська, метою антимонопольного законодавства є забезпечення існування конкуренції в цілому, протидія монопольним тенденціям та контроль за структурою ринку, тоді як мета конкурентного законодавства полягає у забезпеченні якості конкуренції, формуванні добросовісної конкурентної політики, лояльних, добрих (чесних) звичаїв у підприємницькій діяльності та забороні недобросовісної конкуренції [1, с. 17]. Таким чином, антимонопольне та конкурентне законодавство тісно взаємопов'язані та впливають одне з одного. З іншого боку, антимонопольне законодавство є більш широким поняттям та слугує підґрунтям для побудови норм конкурентного права.

Аналізуючи взаємозв'язок адміністративного та конкурентного права, перш за все

розглянемо визначення предмета адміністративного права. Так, Ю. П. Битяк визначає предмет адміністративного права як широкий комплекс суспільних відносин, які виникають у зв'язку з реалізацією функцій державного управління з приводу здійснення широкої та різноманітної виконавчої і розпорядчої діяльності [2, с. 19].

На думку Д. М. Павлова, предметом адміністративного права є сукупність суспільних відносин, переважно управлінського характеру, що складаються у процесі організації та функціонування органів виконавчої влади та у зв'язку із внутрішньоорганізаційною діяльністю інших державних органів, органів місцевого самоврядування, здійсненням недержавними організаціями делегованих їм владних повноважень і функцій та у процесі адміністративно-юрисдикційної діяльності [3, с. 11].

На нашу думку, найвдалішим, таким, що відображає актуальні відносини сьогодення, є визначення предмета адміністративного права, яке наводить С. В. Ківалов, а саме: «предмет адміністративного права – це сукупність суспільних відносин, які виникають у процесі організації та функціонування органів державного управління, що здійснюють державне управління сферами суспільного життя, функціонування адміністративної юстиції та притягнення винних до адміністративної відповідальності» [4, с. 9].

Отже, слід вважати, що взаємозв'язок адміністративного та конкурентного права полягає в управлінських відносинах, тобто цілеспрямованому впливі органів державного управління на конкуренцію як складник економіки держави. У широкому розумінні роль адміністративного права в конкурентних відносинах полягає у забезпеченні суб'єктами публічного управління прав і свобод суб'єктів господарювання у добросовісній конкурентній діяльності.

На нашу думку, подальше дослідження теми статті неможливе без аналізу визначення конкуренції та впливу держави на дану категорію. Етимологія слова «конкуренція» походить з латинської мови («*conspicito*») та означає сходитися, стикатися, одночасно відбуватися, збігатися, з'єднуватися, змикатися [5, с. 63]. У словниковій та енциклопедичній літературі конкуренція розглядається як суперництво в будь-якій галузі, боротьба за досягнення кращих результатів; боротьба між приватними підприємцями за вигідніші умови виробництва й збуту товарів при товарному виробництві; суперництво між економічними суб'єктами за повнішу реалізацію своїх інтересів; економічний процес взаємодії та боротьби між різними суб'єктами;

мирні спроби встановлення контролю над можливостями і перевагами [5, с. 65].

З наведеного визначення випливає, що метою конкуренції є забезпечення високого прибутку шляхом створення вигідних умов виробництва та збуту товарів. Фактично конкуренція виникає між товарами та послугами, а не суб'єктами господарювання. Суб'єкти господарювання лише створюють фактори, які прямо чи опосередковано впливають на конкурентоспроможність товарів та послуг.

Конкуренція за своєю природою є економічною категорією. У свою чергу, економіка може розглядатися з двох боків – в аспекті як матеріального виробництва, так і соціальної сфери суспільства. Взаємодія цих двох сторін матеріальних відносин є об'єктивною основою формування права [6, с. 253]. Так, О. Ф. Скакун виділяє 3 основні способи впливу права на економіку:

(1) право як закріплювач, тобто право закріплює економічні відносини, які склалися, та гарантує їх стабільність;

(2) право як стимулятор, тобто право стимулює створення та розвиток нових економічних відносин, якщо для цього існують відповідні умови;

(3) право як охоронець, тобто право підтримує та охороняє наявні економічні відносини, особливо ті, які виникли знову.

У розгляді питання співвідношення держави, права та економіки важливе місце займає проблема механізму державного регулювання економіки. У соціально-політичних системах з високорозвиненими ринковими відносинами превалює непряме втручання держави в економіку шляхом правового регулювання діяльності недержавних органів та юридичних осіб, а в соціально-політичних системах зі слаборозвинутими або взагалі нерозвинутими ринковими відносинами домінують різні форми безпосередньої діяльності держави у сфері економіки [7, с. 55]. Дослідники на прикладі реалізації екологічної політики держави звертають увагу на необхідність приведення національної української держави у відповідність до європейських практик впливу держави на економічні процеси [8; 9].

З моменту здобуття незалежності України в науковому середовищі розглядається питання про необхідність побудови людиноорієнтованої держави – держави, яка визначає людину найвищою цінністю і забезпечує ефективну взаємодію між державними органами й особистістю [10, с. 214]. Як пише В. В. Ладиченко, важливим фактором у створенні ефективної системи управління економікою має стати створення умов для якісної

взаємодії між громадянином і державним органом [11, с. 15].

Потреба в державному регулюванні ринку у високорозвинених державах, як зазначає Л. А. Швайка, виникла ще у другій половині XIX ст. у зв'язку з появою монополій і посиленням процесу усупільнення виробництва. Монополії сприяли зростанню продуктивних сил, однак стримували науково-технічний прогрес. Державне регулювання шляхом прийняття антимонопольних законів дало змогу країнам Заходу значною мірою здолати стрибкоподібний розвиток продуктивних сил, прискорити освоєння досягнень науково-технічного прогресу, послабити панівну тенденцію завищення цін і збільшення прибутку [12]. Однак занадто посилене державне регулювання ринку може спричинити негативний ефект для конкуренції, що може проявлятися у: (1) створенні перешкод для входження на ринок нових суб'єктів господарювання; (2) створенні перешкод для заснування чи розширення бізнесу; (3) обмеженні свободи суб'єктів господарювання реалізовувати власну ринкову стратегію та бізнес-концепцію; (4) створенні економічних умов, які знижують зацікавленість суб'єктів господарювання у змаганні за частку ринку та споживача; (5) створенні умов, які прямо чи опосередковано впливають на вибір споживача чи збільшують його витрати, якщо він бажає змінити постачальників товарів чи послуг.

В Україні державному захисту конкуренції приділяється особлива увага. Важливість питання не піддається сумніву, а його значимість підкреслюється шляхом виділення в окремому статтю Конституції України. Так, відповідно до ст. 42 Конституції України Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності [13]. Не допускаються зловживання монополією станом на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом. Слід зазначити, що ст. 42 Конституції України є основним правовим базисом відмови від адміністративно-командної економіки та створення і розвитку ринкової економіки, тому вона, беззаперечно, є історично значимою як з економічної, так і з правової сторони для всього українського суспільства.

Остаточним закріпленням формування державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції є прийняття у 2001 році Закону України «Про захист економічної конкуренції» [14]. У ст. 4 визначається спрямованість державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеженні монополізму в господарській діяльності,

що полягає у здійсненні заходів органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції. При цьому визначається обов'язок суб'єктів господарювання, у тому числі й органів державних владних повноважень та органів місцевого самоврядування, сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-які неправомірні дії, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

В аналізі взаємозв'язку ст. 42 Конституції України та ст. 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» потрібно виділити правове положення вищих органів державної влади, і насамперед роль органів виконавчої влади, зокрема Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України. Відповідно до п. 3 та 4 ст. 116 Конституції України, Кабінет Міністрів України забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики та розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України.

Державним органом зі спеціальним статусом, на який покладена функція забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері державних закупівель, є Антимонопольний комітет України. Статус, завдання, повноваження, склад, структура та інші особливості функціонування Антимонопольного комітету України зазначені у Законі України «Про Антимонопольний комітет України» [15]. Так, відповідно до ст. 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики.

Уперше в Україні створення Антимонопольного комітету було передбачено Законом України «Про обмеження монополізму та захист від недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» [16]. У перші роки своєї діяльності Антимонопольний комітет активно працював у двох напрямках: проведення масштабної демонополізації економіки та розробка та запровадження нової для України нормативної та методичної бази розвитку та захисту конкуренції [17]. Антимонопольний комітет підконтрольний Президенту України та підзвітний Верховній Раді України і щорічно подає останній звіт про свою діяльність.

Хоча Антимонопольний комітет України не підконтрольний та не підзвітний Кабінету

Міністрів України, їхній зв'язок простежується у різних нормативно-правових актах. Так, ще у ст. 8 Закону України «Про обмеження монополізму та захист від недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» визначалося, що Кабінет Міністрів України розробляє спеціальну програму з демонополізації економіки і розвитку конкуренції в Україні, яку затверджує Верховна Рада України, тоді як функція державного контролю за дотриманням антимонопольного законодавства, захистом інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень, у тому числі від зловживання монополістичним становищем та недобросовісної конкуренції, покладалася на Антимонопольний комітет України. Натепер відносини з Кабінетом Міністрів України закріплені у ст. 20-1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», де зазначено, що взаємодія відбувається в питаннях розроблення і здійснення програм економічного розвитку України. Так, Антимонопольний комітет розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів щодо пріоритетних напрямів конкурентної політики на визначений період, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання. Таким чином, можна констатувати, що зміна актуальності розвитку економіки відображається й у нормативно-правовому закріпленні взаємодії Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України. Якщо, як зазначалось вище, на початку становлення Антимонопольного комітету його основними задачами у роботі та взаємодії з Кабінетом Міністрів України були демонополізація та сприяння розвитку конкурентного законодавства та конкурентного середовища на ринку, то сьогодні Антимонопольний комітет бере активну участь у програмах економічного розвитку держави в цілому та, зокрема, у формуванні та реалізації конкурентної політики.

Загальну взаємодію Антимонопольного комітету з органами державної влади винесено у ст. 20 «Відносини Антимонопольного комітету України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, засобами масової інформації та громадськими організаціями» Закону України «Про Антимонопольний комітет України». Так, взаємодія виражається в питаннях розвитку конкуренції, розроблення регіональних програм економічного розвитку, обміну інформацією про виконання заходів, пов'язаних із реалізацією конкурентної політики та демонополізації економіки. При цьому органи влади,

органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом нормативно-правові акти та інші рішення, які можуть вплинути на конкуренцію.

Керуючись вищезазначеним, Антимонопольний комітет розробив Методичні рекомендації щодо оцінки впливу нормативно-правових актів та проектів актів на конкуренцію [18]. Окрім іншого, Методичні рекомендації призначені для використання органами влади, місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю під час погодження проектів нормативно-правових актів та рішень, що можуть вплинути на конкуренцію, та під час розробки нормативно-правових актів, які б забезпечували досягнення цілей державної політики, не створюючи при цьому суттєвих обмежень економічної конкуренції або принаймні зменшуючи негативний вплив на конкуренцію. І хоча Методичні рекомендації мають інформаційний, рекомендаційний характер, якщо у разі оцінювання впливу проектів нормативно-правових актів на конкуренцію буде отримано позитивну відповідь на одне чи більше питань з контрольного переліку питань, які є частиною Методичних рекомендацій. Відповідно до частини четвертої ст. 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», такі проекти нормативно-правових актів та рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, мають погоджуватися з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями.

За своєю природою нормативно-правові акти приймаються з метою реалізації соціальних, економічних, індустріальних, екологічних та інших напрямів державної політики. У деяких випадках нормативно-правові акти можуть негативно впливати на ефективність та конкурентоспроможність економіки, що проявляється у прийнятті рішень, які надмірно обмежують підприємницьку ініціативу, встановлюють завищені вимоги до господарської діяльності в окремих галузях, надають переваги окремим суб'єктам господарювання чи галузям. При цьому надмірне втручання держави у ринковий механізм може бути виправданим лише у тому разі, коли сам по собі ринковий механізм не спрацьовує належним чином, має прогалини, які не дозволяють забезпечити суспільні інтереси на основі звичайної взаємодії попиту та пропозиції, вільної конкуренції між учасниками ринку.

Слід зазначити, що Методичні рекомендації щодо оцінки впливу нормативно-пра-

вових актів та проектів актів на конкуренцію визначають чотири категорії впливу (А, Б, В, Г) нормативно-правового акта (проекту акта) на конкуренцію. Категорія впливу «А» спрямована на усунення обмежень, які стосуються входження на ринок нових суб'єктів господарювання, іншими словами, появи конкурентів. Регулювання кількості або кола учасників ринку може мати негативний вплив на конкуренцію, оскільки знижує конкурентний тиск. Це безпосередньо впливає на ціноутворення, на якість та доступність товарів і послуг та може сприяти узгодженню ринкової поведінки між суб'єктами господарювання. Категорія впливу «Б» спрямована на обмеження, які стосуються економічних та технологічних можливостей суб'єкта господарювання конкурувати на ринку. Таких можливості проявляються у засобах, до яких слід віднести ціну, якість товару чи послуг, обсяг послуг, інновацію. Державне регулювання засобів обмежує здатність учасників ринку змагатися між собою. Категорія впливу «В» спрямована на заходи державного регулювання, які знижують мотивацію суб'єктів господарювання до активної конкуренції шляхом виключення окремих категорій суб'єктів господарювання зі сфери дії загальних норм законодавства про захист конкуренції або встановлення заохочень чи вимог учасникам ринку публікувати чи в інший спосіб обмінюватися інформацією щодо цін, виробничих витрат, обсягів виробництва або реалізації товарів. Категорія впливу «Г» спрямована на обмеження, що стосуються впливу на вибір споживача за рахунок обмеження конкуренції, яке спричинене нормативно-правовими актами. Обмеження вибору споживача товарів та послуг призводить до зниження зацікавленості учасника ринку розвивати мотивуючі програми для споживача, удосконалювати якість товару чи надавати нижчі ціни або більш приймати інноваційні рішення.

Досліджувані Методичні рекомендації є повними, детальними та покривають всі обмеження конкуренції, що можуть виникнути на ринку у зв'язку з прийняттям нормативно-правового акта чи рішення органу влади. Виконання Методичних рекомендацій органами владних повноважень посилює конкурентний тиск на ринку та створює сприятливі умови для розвитку економіки та входження нових інвестицій.

Висновки

Економічна конкуренція має безпосередній вплив на суспільні відносини, економічну стабільність держави та добробут громадян, а отже, є об'єктом адміністративно-правового

регулювання. Оскільки держава є «живим організмом», який постійно змінюється під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів: вдосконалюються суспільні відносини, зі зростанням споживацьких потреб та появою нових суб'єктів господарювання на ринку впроваджуються та розвиваються нові економічні моделі, створюються нові політичні сили тощо – потреби, методи, цілі та форми державного впливу на конкуренцію також змінюються. Беззаперечним залишається той факт, що держава має тією чи іншою мірою контролювати ринок та конкуренцію задля забезпечення рівних прав усіх суб'єктів ринкових відносин та створення сприятливих умов для економічного розвитку держави.

Одним із механізмів, через який держава реалізує свої повноваження у тому числі у сфері антимонопольної політики, є видання нормативно-правових актів. Саме від якості нормативно-правових актів залежить формування та розвиток економічної конкуренції у державі. Ефективність конкуренції та гарантування захисту прав споживачів забезпечуються завдяки чіткому дотриманню, розмежуванню та виконанню функцій відповідальними органами влади та органами місцевого самоврядування щодо реалізації державної конкурентної політики.

Список використаних джерел:

1. Бакаліньська О. О. Проблеми і перспективи розвитку конкурентного законодавства України. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 17-21.
2. Адміністративне право України : підручник для юрид. вузів і фак. / Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гаращук В. М. та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2001. 528 с.
3. Павлов Д.М. Адміністративне право: Загальна частина : Конспект лекцій. Київ : МАУП, 2007. 136 с.
4. Административное право Украины : учебник / под общ. ред. С. В. Кивалова. Харьков: Одиссей, 2004. 880 с.
5. Харчук Т. В. Етимологічні та правові засади тлумачення сутності конкуренції. *Галицький економічний вісник*. 2016. № 2 (51). С. 61–69. (Економіка та управління підприємствами).
6. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків: Консум; Ун-т внутр. справ, 2000. 704 с.
7. Общая теория государства и права. Академический курс : в 3-х томах. / отв. ред. проф. М.Н. Марченко. 2-е изд., перераб. и доп. Том 3. Москва: ИКД «Зерцало-М», 2001. 528 с.
8. Ladychenko, Viktor, Golovko, Liudmyla, Implementation of European Environmental Policy in Ukraine: Problems and Prospects // *European Journal Of Sustainable Development* 2017 Volume: 6 Issue: 3. P. 333-339.
9. Ladychenko, V., Melnychuk, O., Golovko, L., & Burmak, O. (2020). Waste Management at the Local Level in the EU and Ukraine. // *European Journal of Sustainable Development*, 9(1). P. 329-339.
10. Ладиченко В. В. Гуманістичні основи організації державної влади. Київ : [б. в.], 2007. 407 с.
11. Ладиченко В. В., Ємельяненко К.О. Формування виконавчих комітетів об'єднаних територіальних громад. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 5. С. 14-20.
12. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 435 с.
13. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2020).
14. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 12.05.2020).
15. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (дата звернення: 12.05.2020).
16. Про обмеження монополізму та захист від недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності : Закон України від 18.02.1992 № 2132-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-12> (дата звернення: 14.05.2020).
17. Офіційний веб-сайт Антимонопольного комітету України. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/84960> (дата звернення: 14.05.2020).
18. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінки впливу нормативно-правових актів та проектів на конкуренцію : наказ Антимонопольного комітету України від 14.11.2017 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0117226-17/conv> (дата звернення: 12.05.2020).

Iryna Kravtsova. Economic competition as an object of administrative regulation

Economic competition is one of the grounds for building a market economy with equal and transparent conditions for the activities of all economic entities and without violating the rights of other market participants. In order to create a functioning market economy, economic competition can not be studied only in the field of commercial or civil law, but must be subjected, as a multifaceted concept, to the analysis of various legal sciences, including administrative law. Due to a comprehensive study of economic competition, it is possible to develop and strengthen a market economy, and the formation of a developed economic sphere of public life.

The analysis of economic competition as an object of administrative regulation makes it possible to identify how the state influences the formation of the market, to determine the goals and methods of such influence, and to understand the feasibility of such influence based on the results. It is important that the state

regulates economic competition in the way of its representation by competent authorities, which ensure the creation of a competitive environment. Such competent bodies include executive bodies with separate powers in the field of competition policy implementation.

The article is devoted to the analysis of economic competition in the context of administrative law. Both the general influence of the state and influence of separate executive bodies on the market and competitive relations are studied. In particular, the article considers the activities of the Antimonopoly Committee of Ukraine, a state body with a special status, that is responsible for ensuring state protection of competition in business and public procurement, its relationship with public authorities, and the influence of the Antimonopoly Committee of Ukraine on rulemaking authorized bodies. The relationship between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Antimonopoly Committee of Ukraine is analyzed separately. The ways of state influence on economic competition are investigated, 4 levels of such influence are defined, ways of perfection of methodical approaches to definition of influence of public authorities on economic competition are offered.

Key words: competition, economic competition, subject of administrative law, state regulation of the market, executive bodies, Cabinet of Ministers of Ukraine, Antimonopoly Committee of Ukraine.